

ZASTĘPCA GENERALNEGO DYREKTORA
OCHRONY ŚRODOWISKA

Marek Kajs

Warszawa, dnia 10 lipca 2016 r.

DZP-wo.605.22.2016.MO

Pan Damian Zalewski
Członek Zarządu Instytutu
Metropolitalnego
Al. Grunwaldzka 5
80-236 Gdańsk

Stanisław Lisak

W odpowiedzi na pismo z dnia 20 czerwca 2016 r. w sprawie seminarium eksperckiego pt.: „Audyty krajobrazowe. Funkcja, konstrukcja prawna, metodyka prac”, pragnę podziękować za przekazane informacje oraz materiały.

Dziękuję również za organizację takiego przedsięwzięcia, jakim było seminarium dotyczące audytu krajobrazowego. Z uwagi na toczące się obecnie prace nad projektem rozporządzenia w sprawie sporządzania audytu krajobrazowego, a także mając na uwadze złożoność zagadnienia jakim jest krajobraz, promowanie dyskusji na ten temat jest niezmiernie istotne.

Jednocześnie informuję, iż przekazane nam materiały tj.: memorandum, stanowiące wspólne stanowisko części ekspertów, jak i sprawozdanie z przebiegu seminarium zostało przez ten Urząd bardzo szczegółowo przeanalizowane. Pozwolę sobie zauważyć, iż znaczącą część postulatów należałoby uznać jako potencjalne wnioski o zmianę ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2016 r. poz. 778, z późn. zm.) (dalej Ustawy). Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska jest odpowiedzialna za merytoryczne opracowanie projektu rozporządzenia, a sama ustawa znajduje się w kompetencji innego resortu. Niemniej jednak poniżej przedstawiam swoje stanowisko wobec postulowanych w memorandum propozycji.

Odnosząc się do pkt 1. uprzejmie informuję, iż z uwagi na zakres upoważnienia zawartego w art. 38a ust. 6 Ustawy oraz charakter zgłoszonych propozycji, nie jest możliwe ich uwzględnienie w projekcie rozporządzenia.

Niemniej jednak wskazane w memorandum niejasności w rozumieniu użytych w Ustawie pojęć zasługują na rozważenie. Przy czym należy rozróżnić pojęcia takie jak rekomendacje i wnioski, o których mowa w art. 38a ust. 3 pkt 3 lit b Ustawy oraz wyniki audytu krajobrazowego. Rekomendacje i wnioski zgodnie z ww. przepisem, wskazuje się w audycie dla krajobrazów priorytetowych oraz krajobrazów w obrębie obszarów lub obiektów, o których mowa w art. 38a ust. 3 pkt 2 Ustawy. Natomiast za wyniki audytu krajobrazowego należałoby uznać zarówno rekomendacje i wnioski, o których mowa powyżej, jak i lokalne formy architektoniczne zabudowy w obrębie krajobrazów priorytetowych, o których mowa w art. 38a ust. 3 pkt 3 lit c Ustawy, oraz lokalizacje krajobrazów priorytetowych. Jednocześnie należy podkreślić, iż art. 38a ust. 6 Ustawy nie

daje upoważnienia do określania postaci wyników audytu w rozporządzeniu. Jednak w mojej opinii powinny one stanowić część audytu krajobrazowego, który będzie załącznikiem do uchwały sejmiku województwa przyjmującej audyt. Jednocześnie informuję, iż planuje się określić w rozporządzeniu zasady formułowania rekomendacji i wniosków.

Odpowiadając na postulat zawarty w pkt 2. memorandum dotyczący nadania statusu aktu prawa miejscowego dla audytu krajobrazowego w części dotyczącej rekomendacji i wniosków dla krajobrazów priorytetowych, informuję, iż w celu ochrony obszarów najbardziej cennych krajobrazowo, zgodnie z art. 20 ust. 4 pkt 7 oraz art. 23a ustawy z dnia 16 kwietnia 2016 r. o ochronie przyrody (Dz.U. z 2015 r. poz. 1651 z późn. zm.) (dalej uop) na terenie parków krajobrazowych oraz obszarów chronionego krajobrazu, znajdujących się w granicach krajobrazów priorytetowych, mogą zostać wyznaczone strefy ochrony krajobrazu. Dla tych stref ustalane są zakazy, m.in. zabudowy, o których mowa, odpowiednio w art. 17 ust. 1a oraz art. 24 ust. 1a uop. Natomiast dla pozostałych obszarów, audyt krajobrazowy oraz zawarte w nim rekomendacje i wnioski stanowi narzędzie do wykorzystania w systemie planowania i zagospodarowania przestrzennego, m.in. w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, które mają rangę aktów prawa miejscowego.

Należy jednak pamiętać, iż rekomendacje i wnioski powinny być opracowane nie tylko dla krajobrazów priorytetowych, ale również dla krajobrazów w obrębie obszarów lub obiektów, o których mowa w art. 38a ust. 3 pkt 2 Ustawy. Ponadto nie tylko rekomendacje i wnioski mogą wyznaczać zasady kształtowania krajobrazów, należy wziąć również pod uwagę lokalne formy architektoniczne zabudowy. Jednocześnie nie podzielam zdania, iż określanie zasad ochrony i kształtowania jedynie dla krajobrazów priorytetowych (oraz dla obszarów, o których mowa w art. 38a ust. 3 pkt 2 Ustawy) ogranicza sens wykonywania audytu krajobrazowego dla całości województwa. Audyt krajobrazowy przeprowadzany jest w celu zinventaryzowania zasobów krajobrazowych województwa, które powinny być ocenione i na podstawie tej oceny wyznaczone powinny zostać krajobrazy priorytetowe, które ze względu na swoje walory powinny zostać zachowane i chronione. Tak więc nie ma możliwości wyznaczenia krajobrazów priorytetowych bez wcześniejszego zbadania zasobów krajobrazowych. Jednocześnie zebrane w trakcie audytu krajobrazowego informacje dotyczące obszarów niewyznaczonych jako krajobrazy priorytetowe mogą posłużyć do innych opracowań planistycznych. Natomiast kwestie gospodarowania i kształtowania przestrzeni powinny być rozstrzygane za pomocą systemu planowania i zagospodarowania przestrzennego. Stąd też nie widzę konieczności sporządzania audytu krajobrazowego na dwóch poziomach (wojewódzkim i lokalnym).

Odnosząc się do postulatu dotyczącego uproszczenia metodologii audytu krajobrazowego (pkt 4. memorandum) stoję na stanowisku, iż owszem, z uwagi na poziom regionalny sam audyt nie powinien być bardzo szczegółowy, jednak rozporządzenie powinno określać na tyle jasne zasady jego sporządzania, aby rezultaty tych prac mogły być porównywalne pomiędzy województwami. Jest to istotne zwłaszcza przy potencjalnych zmianach przebiegu granic pomiędzy województwami (audyt sporządzany będzie przynajmniej raz na 20 lat). Ponadto należy zwrócić uwagę, iż uwarunkowania przyrodnicze, które w wielu przypadkach będą wyznaczać granice krajobrazów, nie odpowiadają granicom administracyjnym województw, a sporządzanie audytów krajobrazowych według wspólnych zasad pozwoli na weryfikację ich rezultatów na obszarach przygranicznych.

W nawiązaniu do pkt 5. memorandum, podzielam stanowisko Biura Planowania Przestrzennego Województwa Łódzkiego, iż prezentacja krajobrazów w formie kart terenu w podziale na gminy jest zbyt dużym uszczegółowieniem. Jednocześnie spowoduje to niepotrzebne mnożenie dokumentacji audytu krajobrazowego. W aktualnie procedowanym projekcie rozporządzenia proponuje się, aby do audytu krajobrazowego obowiązkowo była gromadzona dokumentacja w formie elektronicznej, która będzie zawierała m.in. dane przestrzenne w formacie SHP z granicami krajobrazów priorytetowych. Korzystając z tych

danych oraz warstwy SHP z granicami gmin w prosty sposób można wygenerować obraz położenia krajobrazów priorytetowych na tle granic gmin.

Propozycja zwiększenia znaczenia walorów estetyczno-widokowych krajobrazów w audycie krajobrazowym (pkt 6. memorandum) jest w mojej opinii niewłaściwa dla poziomu regionalnego. Uwzględnianie tych kwestii przy charakterystyce wszystkich krajobrazów nie tylko znacząco zwiększy nakład pracy, ale wydaje się, że dla niektórych województw będzie niemożliwe do wykonania.

Odnosząc się do pkt 7. memorandum, pragnę przytoczyć wyniki opracowania zleconego przez Ministerstwo Środowiska pn.: „Sporządzenie audytu krajobrazowego - testowanie metodyki identyfikacji i oceny krajobrazu”, w ramach którego na obszarze pilotażowym została przetestowana metodyka opracowana w 2014 r., stanowiąca podstawę merytoryczną projektu rozporządzenia w sprawie sporządzania audytu krajobrazowego. Obszar pilotażowy dla testowania obejmował m.in. teren miasta Częstochowa, do którego zastosowano tę samą metodykę delimitacji krajobrazów z dobrymi rezultatami. W związku z tym, uważam, że nie ma konieczności określania różnej metodyki wyznaczania granic krajobrazów na obszarach miejskich i pozostałych. Z przedmiotowym opracowaniem można się zapoznać na stronie internetowej Ministerstwa Środowiska (http://archiwum.mos.gov.pl/artukul/6026_europejska_konwencja_krajobrazowa/25534_audyt_krajobrazowy.html).

Ponadto trudno jest odnieść się do postulatu uzupełnienia kryteriów wyznaczania krajobrazów priorytetowych na obszarach miejskich, z uwagi na brak dokładnego opisu tych kryteriów.

Odpowiadając na postulat o zmianę terminu wykonania audytu krajobrazowego (pkt 8. memorandum), informuję, iż zgodnie z art. 13 ust. 2 ustawy z dnia 24 kwietnia 2015 r. o zmianie niektórych ustaw w związku ze wzmocnieniem narzędzi ochrony krajobrazu (Dz.U. poz. 774, z późn. zm.), w przypadku nieuchwalenia przez sejmiki województw audytu krajobrazowego w terminie 3 lat od dnia wejścia w życie ww. ustawy, wojewoda wzywa sejmik do uchwalenia audytu w wyznaczonym terminie. Mając to na uwadze Generalny Dyrektor Ochrony Środowiska poinformował wszystkich wojewodów o tym, że przepisy wykonawcze w sprawie audytu krajobrazowego nie zostały jeszcze wydane oraz zwrócił się z prośbą o ewentualne wyznaczenie sejmikom wojewódzkim odpowiedniego terminu na sporządzenie audytu, w momencie upływu ustawowego terminu na podjęcie uchwały w sprawie audytu krajobrazowego.

Odnosząc się do pkt 9 memorandum, w mojej ocenie nie ma potrzeby doprecyzowania przepisów przejściowych. Do czasu uchwalenia audytu krajobrazowego wystarczająca powinna być informacja przekazana przez zarząd województwa o braku możliwości przedstawienia stanowiska w związku z nieuchwaleniem audytu.

Nawiązując do propozycji dotyczącej „automatycznego” uznawania obiektów znajdujących się na listach Światowego Dziedzictwa UNESCO za krajobrazy priorytetowe (pkt 10. memorandum), wydaje się, że taki zabieg nie jest konieczny, ponieważ zgodnie z art. 38a ust 3 pkt 3 lit. b, rekomendacje i wnioski w zakresie kształtowania i ochrony krajobrazów opracowuje się również dla tych obiektów. Ponadto należy mieć na uwadze, iż niektóre z polskich obiektów UNESCO trudno będzie uznać za krajobrazy (na przykład Hala Stulecia we Wrocławiu). Jednocześnie uważam, iż nie ma konieczności wyodrębniania w przepisach Ustawy konieczności aktualizacji audytu w razie wpisania na listę UNESCO nowego obiektu, ponieważ obecne zapisy przewidują możliwość aktualizacji audytu w razie potrzeby.

Odnosząc się do uwag zawartych w pkt 11. memorandum, wydaje się, że obowiązujące obecnie przepisy nie budziły do tej pory żadnych wątpliwości. Jednak jeżeli w trakcie stosowania okaże się, że obecny ich kształt powoduje wątpliwości interpretacyjne,

kwestię uspoijnienia art. 38a ust. 3 i ust. 6 można będzie rozważyć w ramach nowelizacji Ustawy.

Nie widzę natomiast konieczności uwzględnienia zespołów przyrodniczo-krajobrazowych (dalej zpk) w art. 38a ust. 3 pkt 2 lit. b, tylko ze względu na fakt, iż rekomendacje i wnioski, o których mowa w art. 38a ust. 3 pkt 3 lit. b, mogą się odnosić również do tej formy ochrony przyrody. Przeprowadzona w ramach audytu charakterystyka i ocena krajobrazów może wykazać, że niektóre tereny powinny zostać objęte formami ochrony przyrody, w tym zpk, natomiast fakt, że granice istniejących już zpk nie zostały wskazane w audycie nie będzie miało żadnego znaczenia. Odpowiadając natomiast na propozycję uwzględnienia parków kulturowych w art. 38a ust. 3 pkt 3 lit. b, zwracam uwagę iż zapis ten mówi o tym, że rekomendacje i wnioski obejmują w szczególności wskazanie obszarów, o których mowa (...). Oznacza to, że nie jest to katalog zamknięty i jak najbardziej ta część audytu może dotyczyć również kulturowych form ochrony.

Z powrotem

ZASTĘPCA
GENERALNEGO DYREKTORA
OCHRONY ŚRODOWISKA

Marko Kajt
Marko Kajt

Do wiadomości:

1. Ministerstwo Infrastruktury i Budownictwa
2. Ministerstwo Rozwoju
3. Marszałkowie województw